

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu **CZ. 1. 07/1. 5. 00/34. 0527**
Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Období batolete

Autor materiálu: Mgr. Veronika Plecerová

Datum vytvoření: 08. 04. 2013

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Psychologie, 2. ročník

Sada: PS5

Číslo DUM: 12

Tematická oblast: Vývojová psychologie: prenatální období – předškolní věk

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 20. 05., 21. 05. 2013

Ověřující učitel: Mgr. V. Plecerová

Třída: ZLY 2

Popis způsobu použití materiálu ve výuce: Výuková elektronická prezentace slouží jako podpurná a názorná pomůcka výkladu učitele. Seznamuje žáky se základy vývojové psychologie. Zaměřuje se na psychomotorický vývoj v období batolete, na bio - psycho – sociální potřeby. Prezentace výstižně a názorně doplňuje výklad učitele, který si žáci zaznamenávají do sešitu a využívají při domácí přípravě. Materiál obsahuje zpětnou vazbu ověřující pochopení nové látky v podobě snímku s otázkami k opakování tématu.

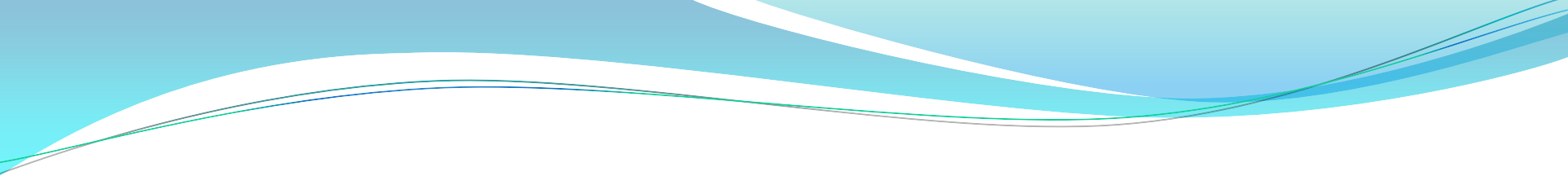
Tento výukový materiál je spolufinancován Evropských sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

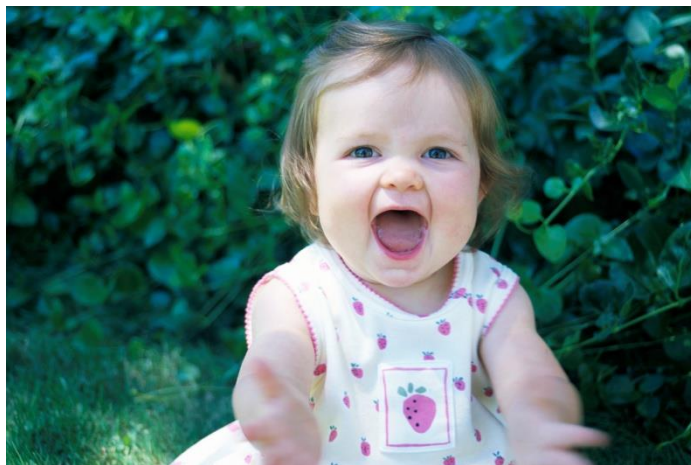
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Období batolete

-
- Mladší batolecí období – 1.–2. rok.
  - Starší batolecí období – 2.–3. rok.
  - zakládá se celá osobnost dítěte

- V období batolete se zpomaluje růst i zvyšování hmotnosti (výška cca 90 cm, hmotnost 13–14 kg).
- Zpočátku ještě tělo boubelaté, postupné zeštíhlování postavy.
- Dokončuje se vývoj mléčného chrupu.

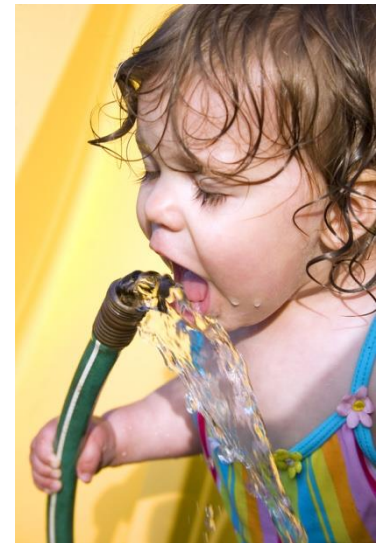

Obr. 1

Bio – psycho - sociální potřeby

- Spánek a odpočinek
- Výživa
- Hygiena
- Vyprazdňování
- Udržení teploty
- Předcházení bolesti
- Potřeba pohybu a hry

Obr. 2

Obr. 3

- Potřeba lásky
- Potřeba jistoty a bezpečí
- Potřeba vnější stimulace a učení
- Potřeba komunikace
- Potřeba nezávislosti

Obr. 4

Poznávací procesy a stavy

➤ Vnímání

➤ Zrakové

- schopné rozlišovat barvy, kolem 3 roku zná, pojmenuje nebo přirovná 4 základní barvy (červená, modrá, zelená, žlutá)
- tvary
- registruje předměty v pohybu

➤ **Sluchové**

- vnímá hlásky mateřského jazyka
- počátky rozlišení rytmu a melodie

➤ **Hmatové**

- zdokonaluje se citlivost konečků prstů – obrácení listů, mačkání, trhání papíru, držení tužky (pastelu)
- sebeobslužné činnosti – česání, čištění zoubků, oblékání

- zdokonalování hmatového vnímání i při činnostech v domácnosti (mytí nádobí, míchání, hnětení těsta, ..)

Obr. 5

➤ **Chut'ové**

- strava smíšená, poznává chutě, teplotu jídla

➤ **Čichové**

- rozlišuje libé a nelibé, příjemné a nepříjemné

➤ **Představivost**

- poměrně bujná
- rozvoj fantazie – signál vynalézavosti

➤ **Paměť**

- převládá bezděčná paměť (u silného zážitku)
- prodlužuje se doba latence (pamatuje si déle)
- nejvýraznější je znovupoznání, vzpomínání,
- je schopné reprodukce

➤ **Myšlení**

- převážně situační spojení s praktickou činností
– myšlení situační, názorné
- naše odpověď je podnětem pro další myšlení dítěte
- myšlení hlasité
- konkrétní řešení problému pokusem a omylem, mezi 2.–3. rokem – „AHA reakce“

➤ Řeč

- tempo řeči – do 2 let pomalejší, mezi 2.–3. rokem se výrazně zrychluje
- skladba – do 2 let – jednoslovné věty, neohebné věty
- přechod od stádia slova ke stádiu věty
- do 3 let – schopné sestavovat souvětí

- v řeči se projevují i všechny myšlenkové formy:
  - pojmy – „panenka“
  - soudy – „sluníčko je žluté“
  - úsudky – (kolem 3. roku), přebírá od dospělého
- slovní zásoba: 1. polovina 2. roku – 20–30 slov, ve 2 letech – 200–300 slov, ve 3 letech – 700–1000 slov

- využívá všechny slovní druhy
- problematické jsou sykavky – s,š,r,ř
- vede rozhovor
- období otázek: Proč?, Co to je?

Obr. 6

➤ Pozornost

- bezděčná – u dítěte ve 3 letech do 30 min.
- záměrná – 3–6 min.
- začíná mít výběrový charakter
- zlepšuje se rozsah pozornosti
- rozděluje pozornost mezi 2 činnosti, pokud je jedna prováděna automaticky

➤ City

- bezprostřední, impulsivní, silné, často se střídají, krátkodobé, nestálé – emoční labilita (nelze ji potlačit)
- nejrůznější afekty
- výrazné projevy – skáče, výská, uteče, odvrátí tvář, pláče...

Obr. 7

➤ **Základy vyšších citů:**

- intelektuální – zvědavost, radost z poznání
- estetické – smysl pro pěkné věci – např. při výběru hraček
- etické – respektování základních společenských pravidel – pozdravit, poprosit, poděkovat

- sociální – cit pro jednání s druhými – láska, žárlivost..

Obr. 8

Utváření osobnosti

- **projevy temperamentu** – živost, pohyblivost, způsob verbální a neverbální komunikace
- při dosahování cíle se projevují některé **volní vlastnosti** – houževnatost, vytrvalost,...
- samostatné překonávání překážek
- uvědomování si vlastních přání a cílů („já chci“ – „já nechci“)

➤ počátek rozvoje charakteru

- vztah k přírodě, zvířatům
- vztah k hračkám
- vztah k sobě samému – proces sebeuvědomění
  - uvědomění si sebe sama

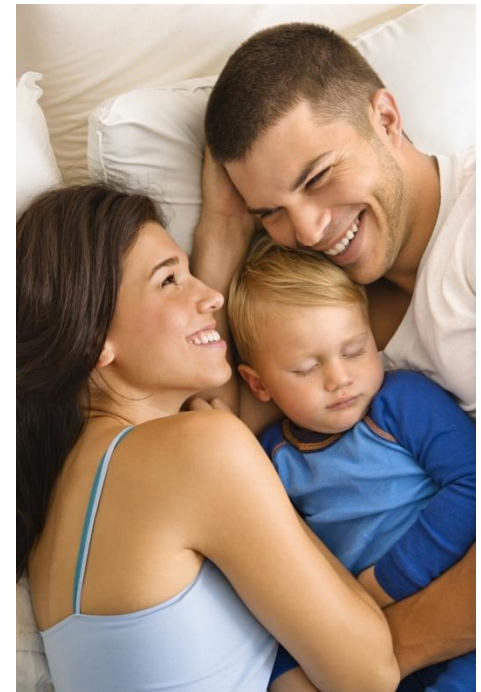
- proces osamostatňování a rozvoj identity – „já sám“, začíná o sobě mluvit v 1. osobě = význam pro vývoj osobnosti
- dovede se pochválit, a naopak bývá zklamáno vlastním nezdarem

- proces sebeprosazení (až negativismu) – „já chci, nechci“ – odráží vědomí sebe sama jako aktivní bytosti
- batolecí vzdor (tzv. první negativistické stádium) – ne, nebudu
- ovládání reakcí (začíná chápat slovo „nesmíš“)

➤ Sociální vztahy

- k blízkým dospělým – převažuje autorita, jistota
- k méně známým – důvěřivost
- k vrstevníkům – první pokusy o navázání kontaktu

Obr. 9

Hrubá motorika

Jemná motorika

Obr. 10

Obr. 11

Obr. 14

Obr. 13

Obr. 12

Vývoj hry

- Paralelní – 2 děti si hrají vedle sebe – do 2. roku
- asociační – 2 děti spolu – 2.–3. rok
- trojkontakt – 3 děti spolu – koncem 3. roku
- kooperativní

Obr. 15

- individuální
- skupinová
- volná – nabídneme mu hračku a dítě si hraje samo, kolem 3. roku si už hračku vybírá samo
- řízená – výchovná zaměstnání – jesle, dětská oddělení nemocnice

Otázky k opakování

- Charakterizujte období batolete.
- Vyjmenujte biologické potřeby batolete.
- Charakterizujte psycho – sociální potřeby v tomto období.
- Charakterizujte rozvoj psychických procesů a stavů v tomto období.
- Vysvětlete význam utváření osobnosti.
- Vysvětlete vývoj jemné a hrubé motoriky.

Zdroje

- Kelnarová, J. Matějková, E. Psychologie 1. díl. 1. vyd. Grada. Praha: 2010 162 s. ISBN 978–80–247–3270–1.
- Langmeier, J. Krejčířová, D. Vývojová psychologie 2. vyd. Grada Praha: 2006. 368 s. ISBN 978–80–247–1284–0.
- Vágnerová, M. Vývojová psychologie I. Praha: 1997 ISBN 80–7184–317–2.

- Obrázky – klipart Microsoft Office on – line
<http://office.microsoft.com> [cit. 2013 - 04 - 08].